

blik og skarp pen har Birte Bech-Jørgensen formået ikke kun at sætte ord, men også robuste begreber på det, vi alle gør hver dag uden at lægge mærke til det.

Ann-Dorte Christensen
Palle Rasmussen
Aalborg Universitet

A.J.R.Groom og Margot Light (eds.), *Contemporary International Relations: A Guide to Theory*, London: Pinter Publishers, 1994, 267 s. Richard Stubbs og Geoffery R.D. Underhill (eds.), *Political Economy and the Changing Global Order*, London: MacMillian Press, 1994, 553 s. 14.95 £.

Hvordan har studiet af international politik det egentlig her i midten af 1990'erne og hvordan kan den nysgerrige læser få adgang til den nyeste forskning på området? Der findes selvfølgelig en stor del litteratur, der søger at afhjælpe den teoretiske rådvildhed og forvirring, som har fulgt i kølvandet på de seneste års forandringer i det internationale system. Men International Politik har i en stor udstrækning været en amerikansk disciplin indenfor statskundskaben. Hvordan har andre forskningsmiljøer forstået og forklaret de internationale forandringer? Der er kommet to bøger, som både søger at guide den nysgerrige studerende og at præsentere en række alternative teorier og analyse-rammer indenfor International Politik for den erfarne akademiker.

A Guide to Theory er tredje udgave af en slags manual til forståelse af teori-udviklingen indenfor International Politik - set fra primært det britiske forskningsmiljø. Ligesom de to foregående udgaver (*International Relations Theory: A Bibliography*, fra 1978 og *International Relations: A Handbook of Current Theory*, 1985) har det ikke været målsætningen at lave en tekstbog til International Politik. Bogen søger derimod at klarlægge hvor disciplinen International Politik står her midt i 1990'erne, og A.J.R.Groom stiller indledningsvis spørgsmålet: "Do we have the necessary concepts to understand it - or are we condemned to broach the questions of the 21st century with the intellectual tools of the 19th century?" (p. 4), og fastslår at "the interparadigm debate can no longer be subsumed easily in a tripartite superstructure. There are debates and cutting edges ... but we can discern no new dominant paradigm" (p. xi).

Det er sådanne skarpe kanter som *A guide to Theory* søger at navigere læseren hen imod ved at oplyse om anbefalelsesværdige tekstbøger, om relevante tidsskrifter på området, om det pågældende emnes teoretiske udvikling, og om forsøg på perspektivering af nyeste forskning.

A guide to Theory er opdelt i fire dele. Første del beskæftiger sig med alternative filosofiske approaches som for eksempel "International Relations and large-scale historical change" (Richard Little) og - efter min mening - en af de mest velykkede artikler i bogen: "Critical Theory and postmodernism in International Relations" (Chris Brown). Anden del beskæftiger sig med partielle

blik og skarp pen har Birte Bech-Jørgensen formået ikke kun at sætte ord, men også robuste begreber på det, vi alle gør hver dag uden at lægge mærke til det.

Ann-Dorte Christensen
Palle Rasmussen
Aalborg Universitet

A.J.R.Groom og Margot Light (eds.), *Contemporary International Relations: A Guide to Theory*, London: Pinter Publishers, 1994, 267 s. Richard Stubbs og Geoffery R.D. Underhill (eds.), *Political Economy and the Changing Global Order*, London: MacMillian Press, 1994, 553 s. 14.95 £.

Hvordan har studiet af international politik det egentlig her i midten af 1990'erne og hvordan kan den nysgerrige læser få adgang til den nyeste forskning på området? Der findes selvfølgelig en stor del litteratur, der søger at afhjælpe den teoretiske rådvildhed og forvirring, som har fulgt i kølvandet på de seneste års forandringer i det internationale system. Men International Politik har i en stor udstrækning været en amerikansk disciplin indenfor statskundskaben. Hvordan har andre forskningsmiljøer forstået og forklaret de internationale forandringer? Der er kommet to bøger, som både søger at guide den nysgerrige studerende og at præsentere en række alternative teorier og analyse-rammer indenfor International Politik for den erfarne akademiker.

A Guide to Theory er tredje udgave af en slags manual til forståelse af teori-udviklingen indenfor International Politik - set fra primært det britiske forskningsmiljø. Ligesom de to foregående udgaver (*International Relations Theory: A Bibliography*, fra 1978 og *International Relations: A Handbook of Current Theory*, 1985) har det ikke været målsætningen at lave en tekstbog til International Politik. Bogen søger derimod at klarlægge hvor disciplinen International Politik står her midt i 1990'erne, og A.J.R.Groom stiller indledningsvis spørgsmålet: "Do we have the necessary concepts to understand it - or are we condemned to broach the questions of the 21st century with the intellectual tools of the 19th century?" (p. 4), og fastslår at "the interparadigm debate can no longer be subsumed easily in a tripartite superstructure. There are debates and cutting edges ... but we can discern no new dominant paradigm" (p. xi).

Det er sådanne skarpe kanter som *A guide to Theory* søger at navigere læseren hen imod ved at oplyse om anbefalelsesværdige tekstsøger, om relevante tidsskrifter på området, om det pågældende emnes teoretiske udvikling, og om forsøg på perspektivering af nyeste forskning.

A guide to Theory er opdelt i fire dele. Første del beskæftiger sig med alternative filosofiske approaches som for eksempel "International Relations and large-scale historical change" (Richard Little) og - efter min mening - en af de mest velykkede artikler i bogen: "Critical Theory and postmodernism in International Relations" (Chris Brown). Anden del beskæftiger sig med partielle

teorier indenfor 1990'ernes International Politik. Her findes for eksempel en god oversigt over post-hegemonisk teoriudvikling indenfor "International Political Economy" i den globaliserede verdensøkonomi (Richard Higgott). Tredje del søger at kortlægge litteraturen vedrørende grundlæggende epistemologiske og metodiske problemstillinger indenfor disciplinen. Sidste del søger selvkritiske at redegøre for den litteratur, som er "beyond the Anglo-American Tradition of International Relations", og at opsummere henholdsvis europæisk, afrikansk og asiatisk forskning.

Bogen fungerer godt som rådgiver og inspirationskilde. Men den forudsætter, at den teoretisk "forvildede" læser har et godt kendskab til de pågældende område i forvejen - og man kunne være så ond og spørge: Hvem har så egentlig brug for en guidebog, der forudsætter så udførligt forhåndskendskab? Mit gæt er, at den teoretisk "indviede" læser vil få et langt større udbytte end den nysgerrige studerende, der søger et teoretiske overblik. Men *A guide to Theory* er mere end blot en objektiv manual til nyere teoridannelser indenfor International Politik. Bogen finder, som før nævnt, intet nyt paradigme i International Politik. Men dens omdrejningspunkt er, i lighed med Stubbs og Underhill (nedenfor), en kritik og forkastning af neo-realismen. Begge bøger kan forstås som et spejlbillede af de intellektuelle modsætninger mellem mainstream International Politik - forstået som neo-realismens og amerikanernes intellektuelle hegemoni - og dets kritikere, som her har fået mulighed for at præsentere en række alternativer til neo-realismens dominans.

Stubbs og Underhill's *Political Economy and the Changing Global Order* er derfor en tilsvarende alternativ essaysamling, der søger at afklare hvor International Politisk Økonomi står efter 1980-1990'ernes forandringer. Men modsat *A Guide to Theory*, så skal *Political Economy and the Changing Global Order* ses som en decideret introduktion til den kraftigt forandrende globale økonomi. Bogen er en samling af hele 33 essays specielt skrevet til denne bog, og som for hovedpartens vedkommende er "theoretically informed empirical analysis" af forskellige aspekter af globaliseringen. Dette bliver endnu bedre af, at redaktørerne har gjort sig den umage at binde hele bogen sammen med introduktionskapitler til hver af bogens fire dele. Bogen kommer derved til at fremstå som en bemærkelsesværdig helhed, der samler en række alternative forståelser af 1990'ernes international politisk økonomi. Stubbs og Underhill søger som et gennemgående tema at forklare den globale politiske økonomi som resultatet af "the complex interaction of political authorities and market structures in the international system" og understreger forbindelsen mellem de globale forandringer og de politiske dynamikker på regional og national niveau.

Første del består af en række bud på, hvordan de globale forandringer kan forstås teoretisk blandt andet ifølge den neo-gramscianske Toronto-skole (henholdsvis to artikler af Robert Cox og Stephen Gill), og det nye triangulære diplomatiske spil mellem stater og transnationale aktører (Susan Strange). Anden del er en samling af deciderede analyser af globale issues så som fremkomsten af en global finansielle sektor, post-fordistisk transnational produktion og økonomisk makro-regionalisme, IMF's normative rolle og det forværrede

Nord-Syd forhold. Tredje del undersøger de forskellige regionale mønstre i de globale forandringer: for eksempel Europas forandrede politiske økonomi, fremkomsten af NAFTA og Stillehavsregionen, og Afrikas marginaliserede position i "the new world (dis)order". Sidste del består af en række analyser af udvalgte staters konkrete økonomiske udenrigspolitik i den globale økonomi.

The Political Economy and the Changing Global Order er absolut anbefalelsesværdig - både som introduktion, inspirationskilde og som guide til forståelsen af den hastigt forandrende internationale politiske økonomi. Selv om artiklernes spændvidde og mangfoldighed er omfattende, så fremstår bogen alligevel som en helhed, der afspejler både de grundlæggende teoretiske debatter og forskellige aktuelle empiriske analyser indenfor international politisk økonomi på en klar og overbevisende måde. Bogen er dog en introduktion, men et yderst velskrevet alternativ til gængse introduktioner. Stubbs og Underhill får International Politik Økonomi til at fremstå som et af de mest lovende områder indenfor International Politik, når de fundamentale forandringer skal forklares teoretisk og analyseres empirisk.

Jens Ladefoged Mortensen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Knut Heidar og Lars Svåsand (red.), *Partiene i en brytningstid*, Bergen: Alma Mater, 1994, 386 s.

I takt med den øgede interesse for institutionernes betydning er også interessen for de politiske partier vokset. Både herhjemme og andre steder har det betydet, at der (igen) er kommet gang i den forskningsmæssige beskæftigelse med partierne. Og det drejer sig vel at mærke ikke kun om vælgerarenaen, som i mange år var det centrale forskningsfelt i relation til de politiske partier, men også om medlemssituationen og andre organisatoriske forhold, og om partiernes (eventuelle) betydning på det politikudformende felt.

Både når det gælder formidling af den skandinaviske partiforsknings resultater, og når det gælder mere oversigtsskabende eller reflekterende oversigter har den foretrukne publikationsform været enkeltstående artikler, konferencepapirer eller bidrag til antologier. Det afspejler forskningens karakter, men det betyder også, at vi fortsat har *bogen* om partierne i et (eller flere) af de skandinaviske lande til gode.

Mens vi venter på den, er der grund til at glæde sig over den foreliggende udgivelse, som i hvert fald kan udfylde noget af hullet. Der er tale om en artikelsamling, som har to af Norges allermest kyndige partiforskere som redaktører, og de har så samlet elleve artikler, som enten er sprunget ud af deres egen forskning, eller som er skrevet i forlængelse af hovedopgaver (specialer) eller - i et enkelt tilfælde - en doktordisputats.